

Abecedar literar

colaborează:

valeriu anania
ionel bulboacă
i. cârja-făgădaru
anton crișan
victor ilieșiu
paul lucian
ion maxim
iosif moruțan
ioru moldovan
e. munteanu
donică oprea
petre pascu
f. păcurariu
mihail pop
valentin raus

**una din carențele noastre
multiple**

i. cârja-făgădaru

Actualitatea nu mai poate fi uimită prin nimic. Nu mai miră pe nimeni nici chiar anunțul citit undeva, că în curând va fi orientat spre Marte întâiul tren aerian acționat de energia atomică.

Trăim timpurile tuturor posibilităților și a tuturor răsvrătirilor cerebrale cu determinante politice și de neastâmpăr diabolic.

Aceasta ne plăce! Să nimicim prinurmare, băieți, credințele artistice și să sufocăm în fașe visele avortone, ale unor imaginații dedate creațiilor inefabile.

Dar mai luăm parte la ceva: asistăm cu străngere de inimă la organizarea tacită și inconștientă a carențelor. Cuvântul de ordine: să sporim carențele!

Și când spunem aceasta, ne gândim în locul întâi la asasinarea vieții culturale în Clujul acela care a fost odată iradiator de valori spirituale.

Clujul literar, azi, e mort! O spunem tare, chiar la octavă de doriți, ca să se audă. Clujul e un stârv peste care plutesc croncănind doar ciorile unui destin stupid și nemeritat. Și pentru prospe-

rarea operei, camenii de bine ai zilei își dau, în continuare, toată silința pentru desăvârșirea operei lor.

Coaliția continuă! Dați-vă în lături și nu vă împotriviți!

Zadarnică e truda voastră!

*

Nu avem, de doi ani aproape, o singură revistă literară în Ardeal. Nu avem o editură care să tipărească în condiții suportabile lucrările noastre. Nu avem o pagină de ziar permanentă în care să se fac loc, în parte, creațiilor noastre. Apoi nu avem biblioteci încălzite, nu avem camere încălzite, nu avem ateliere de pictură, saloane de muzică, cărți, note, culori, etc. Dar mai sumar zis, ar fi să declarăm că nu avem absolut nimic în afară de căldura entuziasmului nostru. Însă încet o pierdem și pe acesta și marasmul coboară, implacabil, ca o prăvălire de umbre, peste sufletele noastre.

Circumstanțele Ardealului de azi sufocă elanurile creatoare și anulează orice revenire la o viață literară obișnuită într'un staț modern.

La Cluj vraja artistică nu mai există, nu de alta, dar aci se sting, lent artiștii cuvântului, omorâți de mizeria sufletească în care agonizează.

În schimb: Metropola se huzurește. Are reviste literare și de specialitate științifică, tipărește cărți inutile (romane și reportaje străine de o naivitate uluitoare), editează pe tinerii scriitori (nu însă pe cei mai reprezentativi) și condeierii de acolo se bucură de osipitalitatea permanentă a unei pagini culturale la zeci de ziare.

Clujul tipărește și el intens, colosal de mult, cu râvnă și devotament acerb. Tipărește afișe, manifeste și proclamări tot atât de inutile pentru prosperitatea democrației transilvane ca și abecedarul pentru desaxatul mintal.

Adică, se pot face două lucruri: în majoritatea cantității, hârtia poate fi întrebuințată la Cluj și București pentru imaculatură pestilențială. Fiecare crășel ardelean poate tipări, în parte, câte o gazetă, dar ca să editezi pentru o provincie întreagă o singură revistă literară, e imposibil.

Nici mai mult, nici mai puțin, trebuie să creștem strâmb. Dacă nu avem o viziune politică în creațiile noastre nu ni se permite un loc în societatea nouă a României.

Când trec pe stradă și văd reînprospătate zilnic gardurile, pereții și stâlpii de afișaj cu alte tipări-turi, îmi zic cu tristețe: dacă hârtia de afișaj a unei singure zile ni s'ar concesiona nouă la un preț acceptabil și ni s'ar da autorizația respectivă, Ardealul ar avea o revistă. Sau: iată cum se cheltuiește zadarnic hârtia la Cluj și, adaug, la București, după ce răsfciesc ultimele noutăți literare sosite din capitală.

Caietul de față e rezultatul unei selecții a materialului literar discutat în ședințele cenaclului nostru. El dovedește că încă o viață culturală mai pâlpâie la Cluj și din spuza ei va putea izbucni mâine flacăra vie a unui foc impresionant.

Caietul de față e însă și semnalul de alarmă.

Cluj, 20 Martie 1946

cânt de primăvară

Cânt de primăvară
A pornit aseară
Murmurând izvorul,
Petrecându-și dorul
Tainelor căzute,
Svonuri nevăzute
Peste-a vieții cale,
Iar apele sale
Se aud, grăind,
Jalnic lăcrimând,
La vale pornind...
Razele de soare
Mult strălucitoare

Mereu se 'mpletesc.
Mugurii plesnesc
Desfăcând petale:
Bucurii și jale,
Vântu'n crengi gemând
Clatină sunând
Floare de suspine,
Doru de mai bine:
Doinele tăcerii
Cântă'n floare merii
Și prin frunza verde
Cântecul se pierde.

ionel bulboacă

françois villon:

**baladă despre villon și despre
margot cea dolofană**

*De ce pufniți mereu că mi-s negliob
De dragul ăstei târfe că m'aprind?
In ea's comori ce's vrednice de jind
Și pentru ea mă'ncaer ca un orb.
De vine'n seri cu mușterii ce-mi pasă?
Le-aduc vin vechi cât inima le cere
Și de se-aprind, știu când e clipa ca să
Ies pe vreun sfert de oră în tăcere
Să tescuiască dragostea din plin
Acî'n bordelu'n care locuim.*

*Dar dacă târgul nu-i ca lumea și
Se'nhoarce seara fără o para
Mi-i scârbă ca de-un hott.. M'ași năpusti
Ca fiara cruntă, o aș sugruma,
Cordele rochii și scurteici apuc
Și jur că mâine i-le-oi bea la han.
Turbată, ea mă 'nhață de surtuc
Și spumegând mă blestemă avan
Pân'o pleznesc sub nas cu pumnul'n plin
Acî'n bordelu'n care locuim.*

*Apoi ne împăcăm și-aprinși de jind
Ne'ncolăcim în nopțile târzii,
Ca un bondar îmi bâzâe gemând
Și-mi șușotă'n ureche porcării
Pân' adormim, beți tun, a vin duhnind..
Și'n zori, când foamea-i bate iobe'n burtă
Incălecându-mă mă face turtă
Și gem sub ea 'nnecat, ne tăvălim
Incolăciți, de-mi face viața scurtă
Acî'n bordelu'n care locuim.*

*Vuește vântul? Pâinea mi-se coace,
Is haimana și vezî, o tîrfa-mi place,
Luni trec, ani trec, noi trecem, ce-are-aface?
La orice sac si vedecu-l găsim.
Grice-di dori băttoacele s' băttoace,
Nici cînste nu vrem, las' să doarmă'n pace
Acî'n bordelu'n care locuim.*

tălmăcire de **f. păcurariu**

de dragul aceleiași inutilități...

Unul dintre noi întrerupe discuția alandala, pe care o întrețineam într'un colț obscur al cârciumei de sub redacția ziarului „Tribuna Ardealului“.

— Condeieri ratați, discuțiile noastre rămân mereu fără cap și coadă. Să încheiem odată cu această atmosferă hibridă și inutilă.

N'a apucat să-și termine expunerea, anticipându-i gândurile și teama de mâine. Sdrobitoarele argumente ale „utilității inutilului“ l'au țintuit în colțul spațial unde-și rumegase neliniștitoarele clipe de sinceritate. Refuzul recunoașterii oricărei prejudicieri în destinul prin care respiram cu toții, ne mâna să împlinim „imperativul vremii“ fără să simțim povara ideilor potrivite, în conjunctura pe care o trăiam — — — — —

Și soarta a făcut să ne întâlnim iarăși. De data asta înmulțiți cu frații de peste Foleac. Popasul revenirii spre normal, dacă nu ne-a etichetat cu „utilul“ arid și sfâșietor de entusiasm, exclamația lui Goethe: „Ich singe wie der Vogel singt“ — va șterge de data aceasta tinerilor condeieri din Nordul Ardealului, stigmatul nașterii de conjunctură, îndreptățindu-i să svârle iară cu căciulile în lună... Și aceasta numai de dragul aceleiași inutilități.

mihail pop

arta integrală

Dacă poezia e numai expresia unui joc artistic, ea nu interesează, nu câștigă aderențe. Jocul, prin definiție, e simplu și psihologic e explicat ca un divertisment.

Spiritele mature și complexe resping expresia „purismului“ ca o absurditate contagioasă. Lipsa ideilor și a adâncimii sufletești nu-i scuză pe aceștia amanți ai inutilității, și aerul lor bastard provoacă o aversiune intensă.

Că atitudine cum e cea exclusiv estetică, nu poate fi menținută decât cu excluderea întregului conținut de umanitate, de idei, de sentimente. Ori asta ar fi tocmai neglijarea funcțiilor esențiale ale artei care — în plină criză de misticism a tenebrelor — se refugiază în jocuri puterile de imagini și în complicații sinctactice. Cei sentimentali și simpli să nu se grăbească a-și consacra producțiile după aceste criterii negative. Ar fi mai bine să continue simplificarea până la absurd; poate am crede că avem de a face cu hermetism la modă.

Vrem să vestejim această idee a artei pure, a artei detașate de viață, printr-o lipsă de participare, prin absența oricărui conținut. Deși arta, ca realitate expresivă, depășește viața, conturându-se cu o tehnică proprie (are stringența lucrurilor create pentru o eternitate personală), ea este prinsă într'un conținut existențial care o fixează în sfera lucrurilor revelate și în posesia înțelegerii omenești.

Am putea spune că arta (și îndeosebi poezia) e cu atât mai pură cu cât e mai omenească (adică exprimă cu mai multă adâncime aspirațiile cele mai vitale și mai caracteristice ale spiritului), prin urmare cu cât va spune mai mult cu atât va fi mai aproape de rugăciune care e forma cea mai profundă a dorințelor omenești și totodată forma celei mai chintesențiate poezii. Urmează că actul uman, gestul cel mai interiorizat, cu semnificațiile cele mai radicale pentru comportamentul ființei, constituie substanța cea mai adecvată a poeziei (și a artei, în genere). Nu există fapte pure (adică neumane), nici orientări fără semnificație.

Omul nu se consideră pe sine ceva ajuns, ceva împlinit, ci ceva în curs de realizare, o trecere spre altceva, un personaj nedesăvârșit care se exercitează pentru rolul lui adevărat, din viitor.

În acest rost esențial, arta nu e — probabil — decât construirea anticipată a unui domeniu de invulnerabilitate spirituală — liniștea în mijlocul furtunii — care e bunul cel mai pretios al omului superior. Aci începe adevărata artă care spune ceva și care impresionează; — poate repeta cea mai umilă și mai frumoasă rugăciune către Providență.

Frumosul (înțeles în exclusivitatea lui tiranică), ne obosește în scurt timp, pentru că în perceperea lui intră o detașare de pateticul vieții adevărate, silite; el este neconcludent dacă nu e raportat la uman. Frumusețea naturii este numai un simbolism pentru armonia câștigată a sufletului. Nu putem vedea în artă altceva decât un rezultat admirabil al propriei noastre activități spirituale, alimentat de toate sensurile care ne afectează existența. De aceea milităm pentru o artă care să acopere toată întinderea și adâncimea vieții.

paul lucian

miezonoptică

Pe lângă-altar s'au afumat pereții.

Înșiruiți în străni, anahoreții

Se uită, cu priviri înțelenite,

La sfinții mari, cu bărbile 'mpletite.

Psaltirea și înfioară vechea-i harpă,

Nepăsătoare dacă mintea-i stearpă

Sau sufletul uitat în carapace.

Pe pleoape-i pace ... gândul se desface ...

Dar fruntea 'nchină pieptului metanie

Și gândul se întoarce la pocanie

Purtând în el o umbră de prihană.

— Pe tine cine te-a adus în strană?

Parcă erai oier pe-un plai de carte.

Parcă-ți făceai din fluierile sparte

Condeie, călimări și plavase.

Cin' te-a adus pe la iconostase

Cu gând să-ți mântui duhul de greșale?

Ce-adâncă-i liniștea Smereniei Sale!

Și peste toate visurile mele

Se joacă 'nct o sută de mărgele

Șirag-șirag pe-o sârmă ruginită.

Mă-i capul greu, mi-e inima 'mpietrită

Și ochii asfințiți pe după pleoape.

Parcă-mi ești, Doamne, astăzi, mai aproape!

valeriu anania

oraş

Oraş încondeiat cu lumină
 aspru havuz în mierlele zorilor —
 fantastic abajur solar coborît
 în alb peste tristeţile amiezii.

În săli ca nişte cutii grele şi reci
 inimi s'au alăturat tăcute perle —
 sub craniul acestei zile invers poposim
 căzând în verticala visului apus.

Deschide ochii în care ai jertfit
 plânsul sirenelor din coapsa fumurie —
 abia azi declinul tirsteţii
 s'a înfipt ca o lance în pupila ta cenuşie.

paul lucian

golanii

Cu mâinile în buzunar privesc
 O frunză care cade din castan,
 Se bat în coate şi citesc
 Preţul la fructe, târguesc
 Trei mere putrede, de-un ban.

Sub pod, la noapte, o fi răcoare,
 Sunt desmăţaţi, cu piepţii goi,
 Păroşi; înghit întâi din soare
 Şi 'mbucă mere, miezii moi.

Pe stradă-şi svântură parfumul
 În galeş mers o domnişoară,
 Ei se strecoară câte unul
 Pe lângă ea şi'mput parfumul
 Cu fum de cox şi de ţigară.

Unul tuşeşte şi se strânge
 De piept, cu mână ca de ciară
 Şi scuipe 'n ceialaltă sânge,
 — E toamnă, zice; poate-o ninge,
 Haideţi ca să dormim la gară.

valentin raus

plaje (interludiu).

Meduzele cerneau amintirea
 nisipului înflorit placid
 dealungul coapselor striate de cetirea
 dorinţelor prelungite în vid.

Atunci nemişcarea se întâmpla monoton
 doar mâinile micşorau gesturi studiate
 deasupra imensului ciclotron
 ce divaga anteriorităţi vag refulate.

Totul se contopea însă analizat
 • cu planul sinusoidic păstrat sub travers,
 întocmind o hartă a viitorului — lichefiat
 în trecut — la faptele diverse.

iorgu moldovan

flori de cer

Adeseori îmi pare bolta mare
 Crescută din nadir până'n zenit,
 Mă văd atunci un ciob de gând proptit,
 Mai dur urcând azuru 'n depărtare.

În ceaţă 'nchis ,tânjind după lumină,
 Incerc să strâng din depărtate astre,
 În flori de cer, scânteia vieţii noastre
 Brumată şi răsfrântă 'n pajiştea senină.

Dar cum vecia nu-i cleştar de munte,
 Las vâsla rezemată 'n ţărnuşul lunii
 Şi-ascult din nou cum cresc mai tari gorunii,
 În bolta mea opacă de sub frunte.

donică oprea

cântec marin

Sufletul zburda odinioară,
 Copil de pescar printre crengi de mărgean
 Și jocuri de zâne. Iar spuma ușoară
 Corabia de cântec ducea spre liman.
 Năvodul odată de stele 'ncărcat
 Azi frânt e de valuri și zace'n țărână
 Pierdută-i cărarea spre magic palat
 Din funduri de mare, cu albă stăpână,
 Catarguri și pânze plutind peste abis
 Cu tainică apă sunând sub lopată,
 Ce drumuri deschideți de floare și vis
 In inima moartă pe țărături uitată?
 Ci stâncile arse comoara-mi ascund
 In veci străjuită de colți de balaur
 Doar clopote stânse vestesc în afund
 Cetatea 'ngropată, cu turla de aur.
 Luntraș de năluca fugit din poveste
 Mi-e sufletul navă cu pânzele rupte,
 Și trăznetul aprig căzu-a fost peste
 Catargul cel mare în vișor și lupte,
 Indreaptă-te iarăși corabie pustie
 Prin glas de furtună, sub vitrege stele.
 Mai crezi oare zâna regină să'nvie
 Din apele moarte și stâncile grele?

Ietiția papu

în pădure

Sunt astăzi oaspetele tău, pădure!
 Pe laviți cu bureți crescuți buiaci,
 Sub deși, sălbateci și umbroși copaci
 Odihna ta să vină să mă fure.

Gonind, conștrați, spre zări mai albe, pure,
 La subsuori cu scripcile de vraci,
 Voi nu știți — oameni inutili, săraci, —
 Cât vis ascund potecile cu mure.

Te-oprești aici de arbori străjuit.
 Ești singur pururea nebiruit
 Și 'n innuri desfătat de sburătoare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 Pădure: dom mareș, neegalat,
 De-un arhitect maestru înălțat
 In inspirată zi de sărbătoare.

petre pascu

răbojari de stihuri

Strunim viori și alăute
 Pentru dorurile mute.
 Ne începem cuvântul
 Și ne saltă'n brațe, vântul.
 Hodinim la cruce de vis,
 Unde e destinul scris.
 Brâul versului se leagă
 Peste inima întreagă.
 Sboară cântecul pe creste
 Pe răboj de stea să 'ncreste
 Slova gândului curat
 In cuvinte strecurat.
 Altoim pe trunchiul firii
 Verbele și trandafirii...

victor ilieșiu

sfârșit

Ascult ciasul singurătății
 Ca și pe-o taină pe care n'o mai pricep
 Nici amintirile și nici eu.
 Drumurile, cărările, nu-mi mai duc pașii
 Iar cântecul nu mi-l mai vreau buzele.
 Vișele se opresc bolnave de vinul anilor
 In cartea cu semnul singurătății pe care o caut
 Și'n care nu știu dacă sunt eu ori rana
 Mi-o simt pe urme de pagini.
 Eu poate sunt stăpânul zădărniciilor
 Pe care le-am cules așa cum culegi marile taine
 Din ierbi și din palmele Domnului
 Poate sunt grâul semănat, nu de îngeri,
 Ci de mâna blestemelor din care am crescut
 Ca o năluca peste macii holdei câmpene.
 Nu mai știu dacă ciasul singurătății
 Pe care-l ascult și pe care nu-l mai pricep
 Nici amintirile și nici eu.
 Opri-se-va s'asculte gongul ce bate'n mine,
 Ca'n cerul hârbit de zădărnicia stelelor.

iosif moruțan

note**literare****CONSECVENȚA D-LUI V. IANCU**

Dl. estet V. Iancu semnase mai anii trecuți vestitul manifest dela Sibiu și era adeptul artei pure (făcea sau nu fac parte din Cercul literar?) Tuna și fulgera împotriva „pășunismului“ și de pe poziții înalte privea disprețuitor la tot ce nu e „artă majoră“.

Astăzi, D-sa, lucru curios, face cronică dramatică la ziarul Patria, unde cântă osanale pieselor slabe și interpretărilor mediocre. O face oare din prietenie pentru dl. Buteanu, din alte calcule, ori fiind țărănist, a devenit peste noapte și „pășunist“?

NGUA FILOLOGIE

Domnul poet V. Copilu Cheatră și-a dat de curând certificatul de expert morfologist în limba română. Dsa a inaugurat un nou cod gramatical în virtutea căruia patrimoniul adjectivelor se sporește cu încă două: „In țara mea România, adjective ca **bunătatea** și **omenia**, etc.“

Să fim însă juști: cu cât sporește numărul adjectivelor prin noua denunțare publică a dlui V. Copilu-Cheatră, cu atât a făcut un pas progresiv poezia contemporană prin „**Bună dimineața, țară**“ a noului filolog român. Sau, să nu fim prea severi: cât sunt adjective bunătatea și omenia, exact atât e poezie ceea ce consideră astfel autorul lamentabilei „**Bună dimineața, țară**“.

Ion Caraion — „Omul profilat pe cer“. poeme.

Dintre poezii premiați de editura „Forum“ înregistrăm ca pe cel mai interesant pe Ion Caraion, a cărui „Omul profilat pe cer“ are ceva din neliniștea grotescă a veacului.

Trebue să spunem însă, că acest „om...“ dispune de o monstruoasă aparatatură poetică cu complicate resorturi, care ne împiedecă, de multeori, să-i distingem adevăratele plăgi lirice, ascunse.

Ne restrângem deocamdată la notarea impresiei brute: un lirism disparent într-o junglă periferică de senzații incongruente. O carte totuși interesantă și originală.

ION APOSTOL POPESCU: „LITERATURA ARDELEANĂ NOUĂ“ — FUNDAȚIA REGELE MIHAI I. — Cartea dlui Ion Apostol Popescu evidențiază cu talent o schiță monografică a literaturii ardelenne, în care autorul a întreprins o inventariere amplă și amănunțită a fenomenului literar de dincoace de munți. O lucrare lăudabilă care ne-a lipsit până acum.

VIRGIL PETRIȘIN: Poveste cu doi morți. — Colecția Scriitorilor Români din Ardeal. Opera redusă a lui Virgil Petrișin, editată de dl. I. Cârja-Făgădaru relevă scrisul unui talent autentic, izbutit prin maniera artistică remarcabilă a forței sugestive pe care a dat-o imaginilor. Citind cele cinci nuvele ale lui V. P., o stare de vrajă morbidă, inexplicabilă, pune stăpânire pe tine și te urmărește mult timp.

Prezentarea bio-literară a dlui I. Cârja-Făgădaru e inutil de lungă și pe tot atât de obositoare.

DESPRE CERCUL LITERAR.

La Cluj, alături de cenaclul cercului nostru, mai ființează unul sub nomenclatura oficială „Cercul Literar“. Ne miră faptul că de unde la început bovaricii noștri literați purtau la Sibiu denumirea de isteți, recte „Cercul Isteților“, azi și-au intervertit firma.

Da, sunt și Iovinescieni și Nevoieșcieni după cum trăiește Lovinescu sau Negoieșcu în centrul cercului.

ŞASE POETI TINERI

Margareta Dorian, singura poetă dintre premiații editurii Forum, ne înfățișează în „Ierbur” lirismul adolescent al primilor fiori carnali, în care dela Camil Baltazar la Argezi se resfrâng numeroase ecouri.

Ben. Corlaci îmbie cetitorilor în „Manifest liric” o poezie de esență romantică ce nu-i streină, din păcate, de dorința de „epatare”. *Mihail Cosma* dă dovadă în „Pâinea pădurii” de o predilecție pentru verbalism pe care metafora nu o poate inverti totdeauna în ritmul de vrajă, dând o impresie de construcție voită ce stânjenește. *Ion Cutova* urzește în „Cerc vicios” un lirism al tristeților organice sublimat în poeme ce dau de multe ori impresia de nerealizat. *Ion Frunzeti* dovedește în „Maree” aplecarea de a usca sevele lirice prin teoretizare. Nu e vorba de o luciditate de sens mallarméean, ci de o prioritate acordată conceptualismului și raporturilor teoretice dintre lucruri. *Victor Torytopol* în „Cartea cu sânge, pâine și cocs” împlinește o poezie dinamică, ce-și caută cu înfrigurare tăcurile sociale, năzuind să se valorifice, dincolo de simetrii formale și tehnică, prin sinceritatea emoției.

teatru și muzică

Piesa dlui V. Eftimiu (despre care domn citisem într-o Istorie literară, că este un poet mediocru, prosator inexistent și dramaturg nereușit) s'a bucurat de o distribuție pe măsura ei. Slabă piesa, slabă distribuția...

CONCERTUL IN RE.

Sforțările sunt întotdeauna laudabile, deși uneori rezultatul e nul. O atare uriașă scremere (parturiunt mentes) a fost la Concertul Filarmonice Ardealul, când în program figura și Concertul în re major pentru vicoară și orchestră de Beethoven. Solistul, dl. Al. Feier, cu toată bunăvoința dsale, de altfel meritorie, n'a putut naște decât un șoarece...

OPERA.

Problema repertoriului e dificilă. Punctul de vedere trebuie să fie cel estetic (să nu ne audă noul pășunist V. Iancu). Scena oficială, trecând peste orice alte considerente, promovează arta și ne întrebăm ce caută Văduva veselă pe scena întâiei noastre opere. Dacă însă știm, că și dl. director Rânzescu face grimase în ea, atunci nedumerirea scade. Dl. director ține neapărat să joace și dânsul (să fie aplaudat adică), și cum posibilitățile dsale de creație sunt limitate, a rămas la Văduva veselă.

CRITERIUL PUBLICULUI

Argumentul forte, e publicul. Publicului îi place și gata. Direcția se conformează. N'ar monta Doamne ferește, un Shakespeare ori un Wagner. În schimb ne intoxică cu diverse găini, cocoși, văduve care-au văzut moartea și fluxuri vesele.

Mai e însă încă ceva. La Strauss și Ibsen trebuie muncă, muncă intensă. E de preferat spectacolul de duzină. El place și publicului și nu cere nici sforțări prea mari (unde mai pui și succesul de casă!)

plastice

Deși suntem încă departe de inflorescența culturală a Clujului de odinioară, viața spirituală a capitalei Ardealului își caută neîncetat făgașele de împlinire. Această constatare se referă și la domeniile plastice. Căci dacă contingențele economice ale ceasului pe care-l trăim sunt puțin prielnice artelor plastice, nu e mai puțin adevărat că o seamă de expoziții încearcă repunerea plastice la locul de cinste pe care-l ocupă odinioară în viața orașului nostru. Expozițiile P. Abrudan—M. Makkai P. și Constantinescu—Fülöp—Ince au însemnat, fără îndoială, certe câștiguri în acest sens. Așteptam cu nădejde și expoziția C. Munteanu—Dinu Ilea—Loew, ce-și va avea vernisajul în ziua de 7 Aprilie.

Am vrea însă să subliniem o datorie deosebit de importantă pe care nu știm dacă o îndeplinesc totdeauna cronicarii gazetelor locale: aceea de a îndruma gustul publicului spre arta adevărată, demascând pseudopictura ce trăește o conjunctură întristătoare. Avem prea mulți negustori ce pervertesc gustul burghezului onest cu mediocritățile lor produse în serie, pentru a mai avea nevoie de încetățenirea farșelor bucureștene ale expozițiilor din ganguri, cu minciuni convenționale ce amăgesc cu carnalitate ori indiciul nealterat de nici o boare de spirit!